

Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie bezrobocia

Osoby, które mieszkają i wykonują pracę w danym państwie korzystają z ochrony w zakresie zabezpieczenia społecznego na podstawie wewnętrznych przepisów tego państwa. Przepisy te regulują prawa i obowiązki tych osób w odniesieniu do obciążeń (składek) oraz korzyści (świadczeń) w ramach systemu zabezpieczenia społecznego państwa, w którym mieszkają. Kiedy osoby te wyjeżdżają za granicę, w celu wykonywania pracy zarobkowej lub zamieszkania, przepisy wewnętrzne nie wystarczają dla zapewnienia im takiej ochrony. Gwarancje ochrony osoby te mogą uzyskać dopiero dzięki aktom prawa międzynarodowego w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego to regulacje prawne, które uzupełniają prawo wewnętrzne danego państwa, chroniąc osoby wykonujące pracę za granicą przed utratą ochrony w zakresie zabezpieczenia społecznego. Regulacje te - poprzez zapewnienie harmonijnego współistnienia systemów zabezpieczenia społecznego poszczególnych państw - służą ochronie interesów osób przemieszczających się w celu podejmowania zatrudnienia

i posiadających okresy zatrudnienia przebyte na terytorium różnych państw.

W ramach **Unii Europejskiej** koordynację systemów zabezpieczenia społecznego zapewniają przepisy w randze rozporządzeń Rady i Parlamentu. Natomiast w stosunkach z innymi państwami - ratyfikowane umowy dwustronne o zabezpieczeniu społecznym.

Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego jest oparta na czterech generalnych zasadach:

- **równego traktowania** – zasada ta zabezpiecza osoby przemieszczające się przed jakąkolwiek dyskryminacją, bezpośrednią lub pośrednią, przy stosowaniu przepisów z zakresu zabezpieczenia społecznego,
- **jedności stosowanego ustawodawstwa** – zasada ta zabezpiecza przed sytuacją, w której osoba wykonująca pracę w jednym lub kilku państwach nie jest objęta zabezpieczeniem społecznym w żadnym z nich lub jest nim objęta w kilku państwach jednocześnie,
- **zachowania praw nabytych oraz w trakcie nabywania** – zasada ta zapewnia, że świadczenia przyznane w jednym z państw członkowskich UE są przekazywane osobie uprawnionej niezależnie od jej miejsca zamieszkania,
- **sumowania okresów ubezpieczenia** – zasada ta umożliwia uwzględnianie okresów ubezpieczenia lub innych równorzędnych okresów przebytych w kilku państwach członkowskich UE przy ustalaniu prawa do świadczeń z zabezpieczenia społecznego.

Regulacje Unii Europejskiej (UE) dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie świadczeń z tytułu bezrobocia, tj.:

- koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego dotycząca świadczeń z tytułu bezrobocia jest uregulowana w artykułach 61-65 Rozdziału 6 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30 kwietnia 2004 r., z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 5, z późn. zm.),
- przepisy wykonawcze znajdują się w artykułach 54-57 Rozdziału 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) Nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30 października 2009 r., z późn. zm.),
- od 1 stycznia 2021 r. przepisy UE dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego przestają obowiązywać w odniesieniu do Wielkiej Brytanii. Nadal jednak chronione są prawa osób

objętych umową o wystąpieniu zawartą między UE a Wielką Brytanią tj. umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz. Urz. UE L 29 z 31.1.2020, str. 7),

- Umowa o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z Jednej Strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z Drugiej Strony (Dz. Urz. UE L 444 z 31.12.2020, str. 14).

Informacje na temat przepisów UE w dziedzinie zabezpieczenia społecznego znajdują Państwo również na stronie Komisji Europejskiej: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=pl>

Krajowe przepisy stosowane przy ustalaniu prawa do świadczeń z tytułu bezrobocia w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, tj.:

- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r. poz. 690, z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowego trybu przyznawania zasiłku dla bezrobotnych, stypendium i dodatku aktywizacyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r. poz. 1189),
- ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, z późn. zm.).

Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach pełni funkcję instytucji właściwej w sprawach z zakresu koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego na wypadek bezrobocia i w związku z tą funkcją, tj.:

- przyjmuje i rozpatruje wnioski osób bezrobotnych o wydanie odpowiednich zaświadczeń (**dokumentów PD U1 oraz PD U2**) w sprawach świadczeń z tytułu bezrobocia,
- prowadzi korespondencję z zagranicznymi instytucjami właściwymi na dokumentach z **serii SED** w zakresie potwierdzania okresów zatrudnienia/ubezpieczenia/pracy na własny rachunek,
- wydaje decyzje w sprawach świadczeń z tytułu bezrobocia z uwzględnieniem **dokumentu PD U1 /SED U 002/E 301**,
- realizuje zadania wynikające z **dokumentu PD U2**.

Niezbędne dokumenty do ustalania świadczeń z tytułu bezrobocia.

Dla świadczeń z tytułu bezrobocia stosowane są dokumenty unijne z serii U (standardowe dokumenty elektroniczne - tzw. SED), które dotyczą świadczeń z tytułu bezrobocia i są stosowane wyłącznie przez właściwe instytucje rozpatrujące uprawnienia do ww. świadczeń. Istnieją również dokumenty, które są wydawane przez właściwe instytucje na wniosek osoby bezrobotnej. Są to:

- PD U1 – dokument urzędowy pozwalający na zaliczenie okresów zatrudnienia/ubezpieczenia na terenie każdego państwa członkowskiego, który należy uwzględnić przy przyznawaniu świadczeń dla bezrobotnych,
- PD U2 – dokument potwierdzający zachowanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych (transferu zasiłku).

Zastąpiły one stosowane wcześniej formularze z serii E-300.

Pliki do pobrania

1. Wzór dokumentu PD U1 ([pobierz](#))
2. Wzór dokumentu PD U2 ([pobierz](#))